

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-АКТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

¹Донецький національний університет імені Василя Стуса

Анотація. У роботі проведено аналіз діяльності українських інноваційно-активних організацій через призму нової управлінської нормальності. На основі аналізу результатів міжнародних рейтингів щодо оцінки інноваційного потенціалу України, статистичних даних щодо застосування сучасних технологій створення інноваційної цінності та теоретичних концептів нової управлінської нормальності проведено маркування критичних невідповідностей у діяльності українських інноваційно-активних організацій.

Ключові слова: інноваційно-активна організація; нова управлінська нормальність; співтворчість, невизначеність, складність.

ANALYSIS OF INNOVATIVE ACTIVE ORGANIZATIONS

Abstract. The analysis of the activity of Ukrainian innovation-active organizations through the prism of the new managerial normality is carried out in the work. Based on the analysis of the results of international ratings to assess the innovation potential of Ukraine, statistics on the use of modern technologies of innovation value and theoretical concepts of new management normality, the marking of critical inconsistencies in the activities of Ukrainian innovation organizations.

Key words: innovation-active organization; new managerial normality; co-creation, uncertainty, complexity.

Практика інноваційної діяльності маркує необхідність радикальних змін взаємодії інноваційно-активної організації із зовнішнім середовищем, симбіотичні відносини з яким через коеволюцію та співтворчість здатні подовжувати траєкторію життєвого циклу суб'єкту господарювання. Однак, тяжіння до стабільного функціонування та нормативної узгодженості здійснюваних взаємодій блокує адаптивний потенціал організації, що віддзеркалюється на продукуванні нерелевантних інноваційних цінностей та замиканні на внутрішній ефективності. Домінуючі парадигми менеджменту та інноваційного розвитку зосереджені на лінійній каузальності, що обумовлює причинну взаємообумовленість та інерційність процесів організаційної діяльності. В той же час зростаюча комплексність та невизначеність зовнішніх умов підкреслює неможливість лінійних організаційних структур адекватно реагувати на нелінійність ринкових процесів. До того ж життєвий цикл інноваційно-активної організації визначається короткими часовими межами в силу тяжіння в довгостроковій перспективі до стабільного відтворення, що трансформує її вільну культуру взаємодій і мережеву структуру в усталені алгоритми та функціональну ієрархію. Проблема більшості інноваційно-активних організацій – це суміщення ефективного функціонування та адаптивного розвитку. Це актуалізує пошук інноваційних організаційних форм, що з одного боку, будуть здатні коеволюціонувати із зовнішнім середовищем, а з іншого – підтримувати організаційну ідентичність та ефективність відтворювальних процесів.

Проведений аналіз дозволяє критично розглянути ступінь усвідомленості вітчизняними суб'єктами інноваційного розвитку необхідності формування нової управлінської нормальності, як ключового чинника інтенсифікації інноваційної діяльності. Конективність, колаборації, креативність, гнучкість та задіяність — це низка факторів, які є визначальними для розвитку науки та інноваційних процесів в нових умовах, але аналіз міжнародних рейтингів доводить, що більшість з них не притаманні вітчизняній економіці. Складові рейтингу України за Інноваційним індексом Bloomberg (2018 – 2020 рр.) демонструють інтенсивну втрату позицій України, що пояснюється індиферентним ставленням до соціогуманітарних інновацій. Так зниження відбулося за наступними складовими: інтенсивність досліджень і розробок (падіння на 10 пунктів), продуктивність (падіння на 7 пунктів), виробництво з доданою вартістю (падіння на 9 пунктів), ефективність вищої освіти (падіння на 27 пунктів), патентна активність (падіння на 9 пунктів). Подальше ігнорування зазначених управлінських інновацій може залишити нашу країну на узбіччі магістральних шляхів інноваційного розвитку [3].

Застосування нової філософії створення високо індивідуалізованої пропозиції інноваційної цінності з рельєфною семіотичною та епістемічною домінантою, в українських реаліях поки перебуває у ембріональній фазі, що ілюструється низькою кількістю підприємств високотехнологічного (62) та середньовисокотехнологічного (196) секторів, а також рівнем застосування сучасних технологій взаємодії з клієнтами [2]. Аналіз застосування на вітчизняних підприємствах машинобудівної галузі адитивних технологій виробництва, переваг платформної економіки, великих даних, також свідчить про гальмування переходу до виробництва індивідуалізованої не стандартизованої продукції, що максимізує цінність споживача.

Вітчизняні суб'єкти господарювання, що представляють машинобудівну галузь, в переважній більшості (90,6%) не розглядають споживача, як носія експертного знання та продовжують активно використовувати закриту модель інноваційної діяльності, штучно вибудовуючи кордони між внутрішнім й зовнішнім середовищем [1]. Вкоріненість уявлень, що виробництво — головна складова існування інноваційно-активної організації, заважає розумінню, що в економіці знань організація має перетворитися на генератора інноваційних рішень й медіатора інтеракцій, залишаючи виробництву лише функцію забезпечення. Але ж цьому мають передувати тотальна автоматизація та діджиталізація процесів діяльності, але на практиці лише 4,8% підприємств машинобудівної галузі провадять навчання власних співробітників застосуванню ІКТ у діяльності та лише 2,9% застосовують робототехніку [1].

Використання інноваційних ринкових транзакцій, також залишається перевагою меншості, так кількість підприємств, що використовують електронну комерцію знаходиться на рівні 3,5% [1], що блокує можливість застосування пропонованих цією формою взаємодії переваг для більшості організацій. Невтішною є й аналіз структури витрат інноваційно-активних організацій, так витрати пов'язані з придбанням машин та обладнання складають 71,6%, витрати на маркетинг становлять 20,5%, в свою чергу на НДР витратили 7,6%, а на придбання нових знань мізерні 0,3% [1]. Це свідчить про відтворювальну сутність більшості організацій, які не спроможні досягнути безперспективності цього шляху розвитку. Організації, що зосередили свої зусилля виключно на функціонуванні, втрачають внутрішню здатність до адаптивних реакцій, завдяки їх швидкості й якості, які, в свою чергу, досягаються через широке використання інструментів менеджменту знань. Це обумовлено тим, що швидкість змін потребує від інноваційно-активної організації регулярної авто- та метарефлексії власних процесів діяльності та створюваних цінностей, що стає нагальною організаційною звичкою у світі динамічних трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики України : статистична інформація : наука, технології та інновації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Інноваційна діяльність в Україні у 2019 році: науково-аналітична доповідь / Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша, Рожкова Л.В., Коваленко О.В. – К.: УкрІНТЕІ, 2020. – 45 с.
3. Стан науково-інноваційної діяльності в Україні у 2020 році: науково-аналітична записка [Електронний ресурс] / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда, Т.К. Кваша та ін. – К.: УкрІНТЕІ, 2021. – 39 с.

Гринкевич Роман Ігорович – аспірант кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, e-mail: r.grynkevych@donnu.edu.ua

Grinkevich Roman – postgraduate student of the Department of Management and Behavioral Economics Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, e-mail: r.grynkevych@donnu.edu.ua